

השיחה השבועית

הרב ירון ראובן שליט"א

פרשת
לך לך

הרב ירון ראובן שליט"א
Yaron@BeEzratHaShem.org

פְּרִשְׁת לָךְ - לָךְ

נְסִיוֹנוֹת אַבְרָהָם

בְּפִרְשַׁת לָךְ לָךְ, הַקֵּב"ה מְכִיר לָנוּ אֶת הָאִישׁ הַגָּדוֹל, הַמְדֵּהִים, הַצַּדִּיק וְהַקְדוּשׁ, "וַיֹּאמֶר ה' אֶל אַבְרָם לָךְ לָךְ מֵאַרְצְךָ וּמִמּוֹלַדְתְּךָ וּמִבֵּית אָבִיךָ אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר אֲרָאךָ" (בְּרֵאשִׁית יב, א), הַקֵּב"ה אוֹמֵר לְאַבְרָהָם לַעֲשׂוֹת מְסִירוֹת נֶפֶשׁ, לַעֲזֹב אֶת הַמָּקוֹם שֶׁהוּא מְכִיר וְלָלֶכֶת לְמָקוֹם שֶׁהוּא לֹא מְכִיר, בְּלִי לְדַעַת לְאִיפָהּ, וּבְלִי לְדַעַת מָה יִהְיֶה. וְאַבְרָהָם בּוֹטָח בַּה'.

בְּהַמְשָׁךְ הַפְּרִשָּׁה אַבְרָהָם הוֹלֵךְ לְמִצְרַיִם (בְּרֵאשִׁית יב, יד - יח) וְעוֹבֵר אֶת הַטֶּסֶט הַגָּדוֹל שֶׁפְּרָעָה לּוֹקַח אֶת אִשְׁתּוֹ כִּי הוּא חוֹשֵׁב שֶׁהִיא אֲחֻתּוֹ. הוּא נוֹתֵן לְאַבְרָהָם שָׂכָר גָּדוֹל וּמִתְנּוֹת (בְּרֵאשִׁית יב, טז), וְתוֹךְ רִגַע אַבְרָהָם אָבִינוּ נִהְפֶּךְ לְעֹשִׂיר גָּדוֹל. אַחֲרֵי שֶׁהַקֵּב"ה מַעֲנִישׁ אֶת פְּרָעָה הוּא מְבִין שֶׁהַכֹּל בָּא לוֹ כְּעֹנֶשׁ עַל שֶׁלָּקַח אֶת שְׂרָה אִשְׁתּוֹ שֶׁל אַבְרָהָם, הִיא לוֹ מִסַּע הַסִּבְרִים רָחֵב וּכְמִסְפֵּר בְּמִדְרָשׁ (יִלְקוּט שְׁמַעוֹנִי תוֹרָה פְּרִשְׁת לָךְ לָךְ רַמְז' טו): אָמַר רַבִּי לִוִּי כָּל אוֹתָהּ הִלְיָלָה הִיא הַמִּלֶּאכָה עוֹמֵד וְשׁוֹט בִּידּוֹ, וְאִם הִיְתָה אוֹמֶרֶת לוֹ שְׂרָה הִכָּה, הִיא מַכָּה. וְאִם הִיְתָה אוֹמֶרֶת לוֹ שִׁפְסִיק הִיא מְפַסִּיק. וְכָל כֵּךְ לָמָּה? שֶׁהִיְתָה אוֹמֶרֶת לְפְרָעָה אִשְׁתּוֹ אִישׁ אֲנִי, וְלֹא הִיא פּוֹרֵשׁ.

לוֹט מִתְעַשֵּׂר

אַחֲרֵי שֶׁאַבְרָהָם עוֹזֵב אֶת מִצְרַיִם "וַיַּעַל אַבְרָם מִמִּצְרַיִם הוּא וְאִשְׁתּוֹ

פְּרִשְׁת לך - לך

וְכָל אֲשֶׁר לוֹ וְלוֹט עָמוּ הִנָּגְבָה, וְאַבְרָם כָּבֵד מְאֹד בַּמִּקְנֶה בְּכֶסֶף וּבְזָהָב" (בראשית יג, ב), מְסַפֶּרֶת לָנוּ הַתּוֹרָה דְּבַר נוֹסֵף - "וְגַם לָלוֹט הֵהָלַךְ אֶת אַבְרָם הָיָה צֶאֱן וּבָקָר וְאֹהֲלִים" (שם פסוק ה), גַּם לוֹט הִרְוִיחַ מְכַל הָעֵנִין הַזֶּה. לוֹט זָכָה לְכָל הָעֵשֶׂר הַזֶּה מִכִּיּוֹן שֶׁהָלַךְ עִם אַבְרָהָם וְסָמַךְ עַל הַצִּדִּיק הָעוֹשֶׂה רָצוֹן ה', וְלָכֵן זָכָה וְהִתְעַשֵּׂר (פְּסִיקְתָא זוֹטְרֵתָא פְּרִשְׁת לך לך פֶּרֶק יג סִימָן ה).

זְהִירוֹת עֲשִׁירוֹת

אֲבָל אַחֲרֵי הַפְּסוּק הַזֶּה, כְּשֶׁאֲנַחֲנוּ רוֹאִים שֶׁגַּם לָלוֹט הֵהוּלָךְ עִם אַבְרָהָם יֵשׁ כֶּסֶף זָהָב וְיִהְיוּמִים, הוּא נִהְיָה עֲשִׂיר "וְעֲשִׂיר יַעֲנֶה עֲזוֹת" (מְשָׁלִי יח, כג), וְכִמּוּהוּ כֵן מִשְׁרָתִי הָיוּ עֲזִים, וְהָיוּ מִשְׁתַּלְטִים עַל שְׂדוֹת שֶׁל אֲנָשִׁים עִם הַצֶּאֱן שֶׁלָּהֶם, וְכִשְׁשָׂאֻלוֹ אוֹתָם: "מָה אַתֶּם גּוֹנְבִים?" הֵם עָנוּ: "הָרִי אֱלָקִים הַבְּטִיחַ לְאַבְרָהָם אֶת כָּל הָאָרֶץ וְהָרִי אֵין לוֹ יוֹרְשִׁים, וְלָכֵן לוֹט שָׁהוּא בֶן אַחִיו כָּבֵד עֲכָשׁוּ יוֹרֵשׁ וּמִקְבֵּל אֶת הַכָּל" (רִש"י בְּרֵאשִׁית פֶּרֶק יג פְּסוּק ז).

הֵם הִמְצִיאוּ פִּלְפּוּל מְעוֹת כְּדִי לִגְנוֹב אֶת כָּל הָאָרֶץ.

רַגַע, מָה עִם הָאֱמוּנָת חַכְמִים שֶׁהִיָּתָה לְבוֹס שֶׁלָּכֶם? הֲלֹא אַבְרָהָם אֲבִינוּ חִי, תִּשְׁאַל אוֹתוֹ הֲאֵם זֶה מִתֵּר? בְּמִיָּחָד שֶׁאַתָּה רוֹאֶה שְׂרוּעֵי אַבְרָהָם בְּכָל מְקוֹם הוֹלְכִים עִם הַצֶּאֱן שֶׁלָּהֶם עִם פֶּה מְכֹסָה וְקִשּׁוֹר שֶׁלֹּא יֵאָכְלוּ מִהַגִּזְל (מִדְּרַשׁ רַבָּה פְּרִשְׁת חֲיִי שָׂרָה פְּרִשְׁתָּה נֹט סִימָן יא), אֲזִי לָמָּה אַתָּה לֹא נוֹהֵג כְּמוֹ הָרֵב שֶׁלָּךְ? וְזֶה מָה שֶׁמְסַפֶּרֶת לָנוּ הַתּוֹרָה "וַיְהִי רִיב בֵּין רַעֲי מִקְנֶה אַבְרָם וּבֵין רַעֲי מִקְנֶה לוֹט" (בראשית יג, ז).

תְּלִמִיד עֲצָמָאִי

אַבְרָהָם אֲבִינוּ כָּבֵד לֹא רוֹצֶה 'תְּלִמִיד' כִּזֶּה שֶׁהוּא עֲצָמָאִי מְדִי וּמַחְלִיט דְּבָרִים עַל דַּעַת עֲצָמוֹ, וְלָכֵן אוֹמֵר לוֹ: "אַל נָא תְהִי מְרִיבָה בֵּינִי וּבֵינֶיךָ

פִּרְשֵׁת לָךְ - לָךְ

וּבֵין רְעִי וּבֵין רְעִיָּה כִּי אֲנָשִׁים אַחִים אֲנַחְנוּ, הֲלֹא כָל הָאָרֶץ לִפְנֵיהֶם הִפְרָד נָא מֵעַלִּי אִם הַשְׁמָאֵל וְאִימָנָה וְאִם הַיָּמִין וְאִשְׁמְאִילָה" (בְּרֵאשִׁית יג, ט) אֲבָרְהָם אוֹמֵר לְלוֹט: אֵין מָה לָּרִיב, אֶתְּהָ רוּצָה שֶׁהֲצֵאָן שְׁלָךְ יִהְיֶה פֹה אֲזִי אֲנִי אֶלֶךְ לְשֵׁם, אֶתְּהָ רוּצָה שָׁם? אֲזִי אֲנִי אֶשָּׂאָר פֹּה, אֲבָל בּוֹא נִפְרָד, עַד עֲכָשׁוּ שְׁנַיִם רַבּוֹת הָיָה הַכֹּל בְּסֹדֶר, עֲכָשׁוּ שֵׁישׁ לְלוֹט כְּמָה שְׁקָלִים בְּכִיס וּפְתָאוֹם תּוֹפֵס גִּבָּה "וַיִּשְׁמֹן יִשְׁרוֹן וַיִּבְעֹט" (דְּבָרִים ב, טו), הַדְּבָר הַזֶּה לֹא מִתְּאִים לְהִנְהָגוֹתָיו שֶׁל אֲבָרְהָם אֲבִינוּ בַּעַל הַנֶּפֶשׁ הַנִּמְוָכָה וְהָעֵין הַטּוֹבָה (אֲבוֹת פָּרָק ה' מִשְׁנָה יט).

לְצַעֲרֵנוּ כָּכָה קוֹרָה הַרְבֵּה פְּעָמִים גַּם בְּעוֹלָם הַבִּיזָנִס, כְּשֶׁמִּתְחִילִים לְהַרְוִיחַ סְכּוּמִים גְּדוֹלִים, פְּתָאוֹם רוּצִים הַשְׁתַּפֵּים שֶׁהֵיוּ אוֹהֲבִים לְפָרֵק אֶת הַשְׁתַּפּוֹת וְזֶה אוֹמֵר כָּלָה שְׁלִי וְזֶה אוֹמֵר כָּלָה שְׁלִי (עֵין בָּבָא מְצִיעָא דִּף ב' עמוד א).

"הִפְרָד נָא מֵעַלִּי"

וְלָכֵן הָעֲצָה שֶׁל אֲבָרְהָם אֲבִינוּ "הִפְרָד נָא מֵעַלִּי" (בְּרֵאשִׁית יג, ט), הִיְתָה הָעֲצָה הַנִּכּוֹנָה בְּזֶמֶן הַנִּכּוֹן, כְּדִי שֶׁלוֹט לֹא יִמְשִׁיךְ לְהַשְׁתַּלֵּט עַל הָאָרֶץ בְּתֵרוֹץ שֶׁהוּא הַיּוֹרֵשׁ שֶׁל אֲבָרְהָם אֲבִינוּ. בְּמַעֲשֵׂה הַפְּרָדָה הַזֶּה גָּלָה אֲבָרְהָם אֲבִינוּ אֶת דַּעְתּוֹ וְאֶת רְצוֹנוֹ, שֶׁהוּא לֹא מַעֲנִין בְּקִשְׁרָא אֶפְלוּ עִם בְּנֵי מִשְׁפָּחָה אִם אֵין לָהֶם יִרְאָת שָׁמַיִם וְהֵם יְכוּלִים לְהַשְׁפִּיעַ וּלְקַלְקֵל עַל אֲנָשֵׁי קְהֵלָתוֹ, מִשְׁפַּחְתּוֹ וּבְנֵי בֵיתוֹ.

חֶסֶד וְיִרְאָת שָׁמַיִם

הַסִּבָּה הַיּוֹתֵר עֲמָקָה לְפְרָדָה הַמְהִירָה שֶׁל אֲבָרְהָם מְכִיָּן שֶׁאֲבָרְהָם אֲבִינוּ זֶה בְּחוּשֵׁי הָרוּחָנִיִּים, שֶׁלוֹט כָּבֵד אֲבָד אֶת הַיִּרְאָת שָׁמַיִם שְׁלוֹ, וְכִשְׁאִין לְאָדָם יִרְאָת שָׁמַיִם אֵי אֶפְשָׁר לְסַמֵּךְ עָלָיו בְּכֹלָם, הוּא יְכוּל

פְּרִשְׁת לך - לך

גם להיות מסכן אם לא יתנו לו את תאוותיו ורצונותיו, וכפי שנלמד בשבוע הבא בעזרת השם עם מה שקרה עם אבימלך שלקח את שרה, ונענש, ואמרו לו מן השמים שהיא אשתו של אברהם. וכשבא אבימלך להתלונן לאברהם למה אמרת לי שהיא אחותך? (בראשית כ, י) ענה לו אברהם "כי אמרתי רק אין יראת אלקים במקום הזה והרגוני על דבר אשתי" (שם פסוק יא). אנשים בלי יראת שמים אפלו יהרגו, ובדאי לא כדאי לגור לידם אם יש חשש שישפיעו לרעה, ולכן הדבר הטוב ביותר הוא פ-ר-ד-ה!!!

זו העצה לכל אחד ואחת שרוצים להקים עסק של שתפות או אפלו לבחור בן או בת זוג לחיים, הדבר הראשון שצריכים לבדק, האם יש לו או לה יראת שמים.

מבחן ליראת שמים

איך אפשר לדעת מי ירא שמים?

דבר ראשון - צריך לראות שהם שומרים תורה ומצוות, לא יתכן שיהיה מישהו ירא שמים והוא לא שומר מצוות או שהוא לא יודע את מצוות התורה, וכמאמר רבותינו אין בור ירא חטא (אבות פרק ב משנה ה).

דבר שני - צריך לראות שההחלטות שלו נעשות לא על פי רצונותיו האישיים, אלא רק על פי רצון ה'. וברור רצון ה' הוא כשאדם שואל תלמידי חכמים כל דבר ודבר ועושה על פיהם, "ועשית על פי הדבר אשר יגידו לך... ושמרת לעשות ככל אשר יורוך. על פי התורה אשר יורוך ועל המשפט אשר יאמרו לך תעשה לא תסור מן הדבר אשר יגידו לך ימין ושמאל" (שופטים יז, י - יא).

פְּרִשֶׁת לָךְ - לָךְ

מִי־הוּ רַב?

לְצַעֲרֵנוּ בְּדוֹרֵנוּ הַיֵּצֵר הָרַע עוֹבֵד 'שְׁעוֹת נֹסְפוֹת' כְּדִי לְפָרֶסֶם רַבְּנֵי שָׁקֶר. לֹא כָּל אֶחָד שֵׁישׁ לוֹ כָּל מִינֵי בְּרֻכּוֹת שֶׁהוּא מְבַרֵךְ וְטִלִּית מְפַאֶרֶת וְכוּבֵעַ מְפַאֵר, הוּא רַב, אֲלֹא רַק אָדָם שֶׁשָּׁקוּעַ בַּתּוֹרָה כָּל הַיּוֹם, וְהַתְּשׁוּבוֹת שֶׁהוּא עוֹנֶה לָךְ הֵן לֹא שָׁקוּל אִישִׁי, אֲלֹא רַק נְטוּ 'דַּעַת תּוֹרָה' - הוּא הָרַב הָאֲמִתִּי.

וְלִכֵּן כָּל אֶחָד צָרִיךְ לַדַּעַת וּלְבַדֵּק לְבַחֵר רַב אֲמִתִּי וְלַעֲשׂוֹת לוֹ רַב (אֲבוֹת פָּרָק א מִשְׁנָה ו). כִּי כָּל עוֹד שֶׁהוּא לֹא מְצָא רַב טוֹב הוּא עוֹד לֹא מְצָא חַיִּים, עוֹד לֹא מְצָא אֶת הָאֲמִת, אִין לוֹ כָּלוּם בְּאֲמִת.

'הָעוֹבֵד' הַמִּפְטָר

וְנִסְפָּר שְׁנֵי סְפּוּרִים מִפְּתִיעִים עַל תְּשׁוּבוֹת הַלְּכָתִיּוֹת, שֶׁאָדָם שָׁאִין לוֹ דַּעַת תּוֹרָה לֹא הָיָה מְגִיעַ אֵלֵיהֶן לְבַד.

בְּאַחַת הַחֲבֵרוֹת הַגְּדוֹלוֹת בַּמֶּשֶׁק, הָיָה מְנַהֵל קְשׁוּחַ בְּמִיחָד. הוּא לֹא הָיָה סוֹבֵל בְּטָלָה, כָּלָם הָיוּ יוֹדְעִים שֶׁכֶּשֶׁהוּא מְגִיעַ לְבָקוֹר בַּחֲבֵרָה, צָרִיךְ לְהִזָּהֵר לֹא לְנוֹחַ לִידוֹ, הוּא אוֹהֵב רַק אֶת הָעוֹבְדִים שֶׁעוֹבְדִים, מִי שֶׁלֹּא עוֹבֵד - מִפְטָר!

בְּאַחַת הַפְּעָמִים שֶׁהוּא הִגִּיעַ לְבָקוֹר הוּא רוֹאֶה בַּחוּר צָעִיר שֶׁעוֹמֵד בְּצַד וְרַק מִסְתַּכֵּל עַל כָּלָם, הוּא הַחֲלִיט לִרְאוֹת מְתִי הוּא יִתְחִיל לַעֲבֹד, וְהוּא רוֹאֶה שֶׁהוּא לֹא עוֹשֶׂה כָּלוּם חוּץ מִלַּעֲמֹד בְּצַד עִם יָדַיִם בְּכִיסִים וּלְהִסְתַּכֵּל עַל כָּלָם.

הוּא כָּעַס מְאֹד עַל הַפּוֹעֵל הַזֶּה וְהַחֲלִיט לְלַמֵּד אוֹתוֹ לְקַח לִפְנֵי כָּלָם, הוּא הִתְקַרֵּב אֵלָיו וְהִתְחִיל לַצַּעֵק עָלָיו: "כִּמָּה הַמְּשַׁכֶּרֶת שֶׁלָּךְ בְּחֻדְשִׁי?",

פְּרִשְׁת לך - לך

הַבְּחֹר הָהֵמוּם גָּמָגָם לוֹ: אֲלֵפִים שְׁקֵל. הַמְּנַהֵל הוֹצִיא אֲלֵפִים שְׁקֵל וְזָרַק עָלָיו אוֹתָם וְאָמַר לוֹ: אַל תַּחֲזֹר לְכָאן לְעוֹלָם, כֹּאן רַק עוֹבְדִים וְלֹא עוֹמְדִים עִם יָדַיִם בְּכִסִּים”.

הַבְּחֹר יָצָא מִבֵּישׁ עִם הָאֲלֵפִים שְׁקֵל, וְנָסַע לַעֲשׂוֹת שְׁאֵלַת רַב, הָאֵם מִתֵּר לוֹ לְקַחַת אֶת אוֹתָם הָאֲלֵפִים שְׁקֵל?

הָרַב שָׁלוּ הַתְּפִלָּא: ”לָמָּה לֹא? עֲבַדְתָּ שָׁם, הוּא פֶטֶר אוֹתְךָ, וְהוּא נָתַן לְךָ מִרְצוֹנוֹ!”.

הַבְּחֹר חִיךְ וְאָמַר: ”כְּבוֹד הָרַב, אֲנִי לֹא עֲבַדְתִּי שָׁם, אֲנִי עוֹבֵד כְּשָׁלִיחַ פִּיצָה, וְהֵם הִזְמִינוּ פִּיצָה, הִבֵּאתִי לָהֶם וְנִשְׁאַרְתִּי לְנוּחַ כְּמָה דְקוֹת, מָה אֲנִי אַעֲשֶׂה שֶׁהַבּוֹס נִכְנָס וְחָשַׁב שֶׁאֲנִי עוֹבֵד שָׁלוּ וְצָעַק עָלַי, וְזָרַק עָלַי אֲלֵפִים שְׁקֵל....”

מָה כָּל אֶחָד הָיָה אוֹמֵר עַל מְקָרָה כָּזֶה?

”אֲלֵקִים נָתַן לְךָ - תִּקַּח”

”מִגִּיעַ לְמִנְהֵל הַזֶּה הַקְּשׁוּת, שִׁילְמַד לְקַח”

”הוּא בֵּישׁ אוֹתְךָ, קַח לְפָחוֹת אֶת הַכֶּסֶף כְּפָצוּי”

אָבֵל תְּשׁוּבַת הָרַב הִיטָה בְּרוּרָה: ”טָעוֹת הַיִּשְׂרָאֵל אֲסוּרָה, וְלִכְּן מָה שֶׁהוּא טָעָה וְנָתַן לְךָ אֲלֵפִים שְׁקֵל, אֲסוּר לְךָ לְקַחַת זֶה גָּזֵל. וְלִמְרוֹת שֶׁהוּא בֵּישׁ אוֹתְךָ, וְיֵשׁ חִיּוֹב תְּשְׁלוּמִים עַל בִּשְׁת (עֵין שְׁלֹחַן עֲרוּךְ חֲשׁוֹן מִשְׁפָּט סִימָן תכא), הֵרִי נִפְסֵק לְהִלָּכָה ”הַמְּבִישׁ אֶת חֲבֵרוֹ בְּדַבָּרִים אוֹ שֶׁרָקַק עַל בְּגָדָיו פֶּטֶר מִן הַתְּשְׁלוּמִין, וְיֵשׁ לְבֵית דִּין לְגָדֵר בְּדַבָּר בְּכָל מְקוֹם וּבְכָל זְמַן כְּמוֹ שִׁירָאוֹ” (רַמְבַּ”ם הַלְכוֹת חוֹבֵל וּמִזִּיק פָּרָק ג הַלָּכָה ה) וְלִכְּן צָרִיךְ לְבַדֵּק אִם גַּם בְּעֶנְיָן הַזֶּה בֵּית דִּין צָרִיכִים לְגָדֵר, וְגַם אִם יַחְלִיטוּ שֶׁהוּא כֵּן צָרִיךְ

פִּרְשֵׁת לָךְ - לָךְ

לְשֵׁלֶם לָךְ עַל הַבִּשָּׁת, זֶה לֹא אוֹמֵר שְׁכַל הָאֲלָפִים שְׁקָל מְגִיעִים לָךְ, אֲלֵא צָרִיךְ לֵאמֹד אֶת גְּדֹל הַבוֹשָׁה, וְהַכֵּל לִפִּי הַמְבִּישׁ וְהַמְתַּבֵּישׁ (כְּתוּבוֹת דָּף מ עמוד א), וְרַק אִזּוּ יִתְכַּן וְיִגִּיעַ לָךְ חֵלֶק מִהַכֶּסֶף, וְאֵת הַשָּׂאֵר אֶתָּה צָרִיךְ לְהַחֲזִיר לַמִּנְהַל הַקָּשׁוּח״.

מִי הִיָּה חוֹשֵׁב עַל זֶה לֵּלֵא דַעַת תּוֹרָה?

הַעוֹף הַמְסֻרִיחַ

סְפוּר שְׁנֵי, אֶחָד עֶצֶר טְרַמֵּפּ בְּיוֹם שְׁשִׁי. הִנֵּהג הָאָדִיב הַסִּכִּים לְהַכְנִיס אוֹתוֹ עִם כָּל הַקְּנִיּוֹת שְׁלוֹ וְלְהַסִּיעַ אוֹתוֹ לָאֵן שֶׁהוּא צָרִיךְ.

בְּמוֹצָאֵי שַׁבָּת, הִנֵּהג פּוֹתַח אֶת הָרֶכֶב לְנִסְעַ וּמְרִיחַ רִיחַ נוֹרָא מִהַמוֹשָׁב הָאֲחוּרִי. מִתְבָּרַר שְׁאוֹתוֹ 'טְרַמְפִּיסְט' שֶׁהוּא לָקַח בְּיוֹם שְׁשִׁי שְׁכַח עַל הָרֶפּוּד אֶת הָעוֹף הַטָּרִי שֶׁהוּא קָנָה, שֶׁבְּמִשְׁךְ הַשַּׁבָּת הִתְקַלְקַל וְהִסְרִיחַ. הָרֶפּוּד וְהָרֶכֶב הָיוּ צָרִיכִים נְקוּי יְסוּדֵי שְׁעוּלָה כְּמָה מֵאוֹת שְׁקָלִים. הוּא הִצְלִיחַ לְהַשִּׁיג אֶת ה'טְרַמְפִּיסְט' הַזֶּה, וּבִקֵּשׁ מִמֶּנּוּ לְשֵׁלֶם עַל הַנְּקוּי.

מָה הֵייתֶם אוֹמְרִים?

יֵשׁ כָּאֵן צָדָדִים לְכָאֵן וּלְכָאֵן. מִצַּד אֶחָד הוּא שְׁכַח, עַל שְׁכַחָה צָרִיךְ לְשֵׁלֶם כָּל כֶּךְ הַרְבֵּה כֶּסֶף? מָה אֲשַׁמְתּוּ שֶׁזֶה הִיָּה עוֹף? בְּמִיחָד שֶׁהוּא לֹא עָשָׂה מִשְׁהוּ בְּיָדִים בְּכוֹנֶה אֲלֵא רַק בְּשׁוּגַג. מִצַּד שְׁנֵי מָה הִנֵּהג הַמִּסְכָּן אֲשֶׁם, הוּא נָתַן לוֹ טְרַמֵּפּ וְיָצָא מִפֶּסֶד. הַשְּׂאֵלָה הַזֹּאת הִגִּיעָה לְמֶרֶץ הָרַב אֶלְיָשִׁיב זצ״ל, וְהוּא חִדַּשׁ, שֶׁהַטְרַמְפִּיסְט חָיֵב לְשֵׁלֶם עַל הַנְּקִיוֹן, וְלָמָּה? הֲרִי הוּא לֹא עָשָׂה נֹזֶק בְּיָדִים? וְהַתְּשׁוּבָה לָזֶה, מִכֵּיּוֹן שֶׁכֶּאֱשֶׁר הִנֵּהג הַסִּכִּים לְקַחַת אוֹתוֹ טְרַמֵּפּ, זֶה הִיָּה בּוֹדָאי עַל דַּעַת זֶה שֶׁהוּא לֹא יִשְׁכַּח שֶׁם אֶת הָעוֹף וְיִסְרִיחַ לוֹ אֶת הָרֶכֶב. וְהָעוֹף הֲרִי לֹא מִתְקַלְקֵל בְּבֵת אַחַת אֲלֵא לֵאֵט לֵאֵט עַד שֶׁהוּא מְגִיעַ לְמַצָּב שְׂאִי אֶפְשָׁר לְאָכַל אוֹתוֹ, וְזֶה מָה שֶׁהִיָּה

פִּרְשֵׁת לָךְ - לָךְ

בְּעוֹף הַזֶּה, שֶׁכָּבַר בְּשִׁנְיָה הָרִאשׁוֹנָה שֶׁהוּא נִכְנָס לָרֶכֶב עִם הָעוֹף הַטָּרִי בְּיוֹם חֹם שְׁכֻזָּה, כָּבַר הָעוֹף יֵשׁ בּוֹ קִלְקוּל קָטָן שֶׁאִמָּנָם הוּא לֹא מְרֻגָשׁ, אֲבָל הוּא הִתְחִיל אֶת הַתְּהַלִּיךְ שֶׁל קִלְקוּל הָרֶכֶב בְּעֶצֶם הַכְּנָסַת הָעוֹף לָרֶכֶב, וְלָכֵן הוּא חָיֵב [כְּמוֹבֵן שֶׁכָּל מְקָרָה לְגוּפוֹ וְאִין לְלַמֵּד מִזֶּה לְהִלָּכָה וּלְמַעֲשֶׂה]. הַפְּסָקִים הָאֵלּוּ מְרַאִים לָנוּ עַד כִּמָּה הָאָדָם חָיֵב שִׁיְהִיָּה לוֹ רֵב, וְלֹא יִסְמֹךְ עַל עֲצָמוֹ.

יִרְאָה וְחֻכְמָה

וּכְמוֹ שֶׁאִמָּרְנוּ וְהִזְכַּרְנוּ, שֶׁצָּרִיךְ שִׁיְהִיָּה רֵב תַּלְמִיד חָכָם שֶׁיֵּשׁ לוֹ יִרְאָת שָׁמַיִם, כִּי בְּלִי יִרְאָת שָׁמַיִם, לֹא מִשְׁנָה כִּמָּה תוֹרָה הוּא יוֹדֵעַ אֵין חֻכְמָתוֹ מִתְקַיֶּמֶת (אֲבוֹת פָּרָק ג' מִשְׁנָה ט), וְהוּא לֹא יִהְיֶה בְּאֻמַּת רֵב טוֹב שִׁיּוּבִיל אוֹתָךְ לַחַיִּי הָעוֹלָם הַבָּא. כִּי הוּא יִנְסֶה לְמַצֹּא חֵן בְּעֵינֶיךָ, וְהוּא לֹא כָּל כָּךְ יִטְרַח שֶׁאֵתָּה תִּמְצָא חֵן וְשִׁכָּל טוֹב בְּעֵינֵי אֱלֹקִים וְאָדָם (מְשַׁלִּי ג, ד). אִם יֵשׁ לָרֵב יִרְאָת שָׁמַיִם, הוּא לֹא חוֹשֵׁשׁ לְמַצֹּא חֵן בְּעֵינֶיךָ אֲלֹא רַק לְמַצֹּא חֵן בְּעֵינֵי ה' יִתְבָּרֵךְ, וְהַתְּשׁוּבוֹת שֶׁאֵתָּה מְקַבֵּל הֵן תְּשׁוּבוֹת נְקִיּוֹת וְטְהוּרוֹת עַל פִּי רִצּוֹן ה'.

בְּמִדַּת הַיִּרְאָת שָׁמַיִם שֶׁבַח הַקַּב"ה אֶת אַבְרָהָם אֲבִינוּ אַחֲרֵי נִסְיוֹן הָעֻקָּדָה, וְאָמַר לוֹ: "כִּי עָתָה יִדְעָתִי כִּי יִרָא אֱלֹקִים אֶתָּה" (בְּרֵאשִׁית כב, יב) עֲכָשׁוּ אֲנִי יוֹדֵעַ שֶׁיֵּשׁ לָךְ יִרְאָת שָׁמַיִם! הוּא לֹא אָמַר לוֹ עֲכָשׁוּ אֲנִי יוֹדֵעַ שֶׁאֵתָּה לְמִדָּן גָּדוֹל, אוֹ תַּלְמִיד חָכָם גָּדוֹל, אוֹ צַדִּיק גָּדוֹל, אֲלֹא רַק "כִּי יִרָא אֱלֹקִים אֶתָּה".

יְהִי רִצּוֹן שְׁנוּזָכָה כָּלֵנוּ לְהַגִּיעַ לְדִרְגָּה שֶׁל יִרְאָת שָׁמַיִם אֲמִתִּית, וְשְׁנוּזָכָה שְׁגָם לְכָל הַסּוֹבְבִים אוֹתָנוּ תִּהְיֶה יִרְאָת שָׁמַיִם.